

Dziewczyna jako animator liturgiczny?

Za mało myśli się i mówi o dziewczynach jako pełniących funkcję liturgiczną. Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego (OWMR) wyraźnie wskazuje na funkcje wykonywane w prezbiterium jak i poza prezbiterium. Jeśli te pierwsze są w kompetencji animatora liturgicznego czyli ceremoniarza, to funkcje liturgiczne spełniane poza prezbiterium można powierzyć kobietom¹. Należy to czynić odważnie i śmiało, zwłaszcza podczas rekolekcji oazowych. Nie trzeba od razu powoływać do diakonii dodatkowej osoby do pełnienia tej funkcji, można animatorce grupy zaproponować posługę precentorki, czyli osoby pełniącej funkcję liturgiczną poza prezbiterium. Określenie „poza prezbiterium” należy rozumieć jako wskazanie miejsca pełnienia posługi, a nie jej ważności. Kościół nie jest dodatkiem do prezbiterium, lecz stanowi z nim jedną całość.

Do posług spełnianych poza prezbiterium należą trzy funkcje werbalne i dwie funkcje pozawerbalne. W grupie werbalnych znajdują się: komentator, modlitwa wiernych, śpiew. Do funkcji pozawerbalnych należy zaliczyć: posługę ładu, posługę procesyjną oraz służbę darów. Krótko o każdej z posług:

Komentator i modlitwa wiernych

Precentorka nie tyle przygotowuje komentarze czy modlitwę wiernych, ile czuwa nad stroną merytoryczną: sprawdza, pomaga przygotować, podsuwa wskazówki itp. Dziewczyny wykazują się większym opanowaniem języka niż chłopcy. W czasie rekolekcji animatorka liturgiczna może służyć radą, uczestniczyć w przygotowywaniu komentarzy. Natomiast w liturgii do jej obowiązków należy towarzyszenie osobie odczytującej komentarze; podprowadza do mikrofonu, pomaga go ustawić, daje sygnał do odczytu. Ważne jest, aby pełniąca funkcje animatorki liturgicznej miała opanowane wszystkie zasady związane z przygotowywaniem komentarzy i sama była profesjonalistką w tej dziedzinie. Takich dziewczyn nie brakuje!

Śpiew

Posługę kantora czy zespołu śpiewaczego można śmiało powierzyć dziewczynom (2-3 animatorki). Odpowiednikiem dyrygenta będzie tu precentorka, która zajmie się stroną koordynującą śpiew. W odpowiednim momencie zaprosi do śpiewu, przygotowuje i poda odpowiedni tekst. Chodzi tu szczególnie o aklamację przed Ewangelią, która powinna być wykonywana poza prezbiterium. Celem tej posługi jest przede wszystkim podtrzymywanie śpiewu wiernych, przyczynianie się do rozśpiewania uczestników liturgii oraz podejmowanie samodzielnych śpiewów. Zespół śpiewaczy nie wypiera ani nie umniejsza w niczym posługi animatora muzycznego. Jedyne uzupełnia tę posługę. Animator muzyczny zajmuje się głównie instrumentem; w czasie liturgii nie ma większego wpływu na wiernych. Jest to zadanie dla kantora czy zespołu śpiewaczego. Precentorka pełni tu rolę współpracownika animatora muzycznego.

Posługa ładu

Ta funkcja liturgiczna jest także zarezerwowana dla dziewczyn. Katechizm Służby Liturgicznej określa ich zadania bardziej szczegółowo: ogólne zadanie służby ładu polega na trosce o usuwanie wszystkiego, co mogłoby zakłócać spokój i skupienie modlitewne w zgromadzeniu. Można tu wyliczyć dla przykładu następujące zadania: służba przy drzwiach, aby nie było zatłoczone przejście, zapraszanie do zajmowania wolnych miejsc, czuwanie, aby spóźniający się nie zakłócili skupienia i porządku, aby osoby nieodpowiednio ubrane nie wchodziły do kościoła (bardzo aktualne w miejscach

¹ OWMR 70.

turystycznych); zamykanie drzwi lub okien, gdy z ulicy dobiegają hałasy, zapobieganie przeciągom, uspakajanie lub delikatne wyprowadzanie dzieci płaczących; troska o porządek przy procesjach, zwłaszcza przy procesji komunijnej; troska o apteczkę czy kontakt z pielęgniarką (w większych zgromadzeniach) dla osób, które zasłabną itp. Od strony pozytywnej zadanie służby ładu można określić jako dopomaganie zgromadzeniu do skupienia modlitewnego. Słusznie, jeśli osoby pełniące służbę ładu jakoś tę funkcję zaznaczą w swoim stroju, żeby każdy z uczestników liturgii wiedział, że może się zwrócić do nich o pomoc. Służba ładu podejmuje także troskę o czystość i wystrój ołtarza i kościoła. Czyni to mając na uwadze zalecenia: „W wystroju kościoła należy dążyć raczej do prostoty niż do przepychu. W doborze elementów zdobniczych należy dbać o prawdziwość rzeczy, a ponadto zmierzać do tego, by te elementy służyły pouczeniu wiernych i odpowiadały godności miejsca świętego”². Posługa ładu została tu ukazana bardzo szeroko. Większość wymienionych sytuacji nie zachodzi w warunkach rekolekcyjnych, tym bardziej jeśli wspólnota nie uczestniczy w Mszach parafialnych. Dzień Wspólnoty na pewno jest wyzwaniem, również czystość i wystrój ołtarza pozostawiają nieraz wiele do życzenia, zwłaszcza kiedy używa się czerwonego wina do Mszy świętej. Współcześnie jest zapotrzebowanie na tego typu posługę. Rekolekcje są szansą, aby przygotować dziewczyny do tej posługi w warunkach parafialnych.

Posługa procesyjna (poza rekolekcjami)

Nieco poszerzony charakter w stosunku do służby ładu ma służba procesyjna. Możliwości włączenia się dziewcząt odpowiednio ubranych są w czasie procesji bardzo duże. Szczególnie dotyczą one czuwania nad dziećmi, sypiącymi kwiaty oraz niesienia symboli liturgicznych.

Służba darów

Na każdych rekolekcjach i w wielu już parafiach na ołtarz przynoszone są dary chleba i wina. Dokumenty Kościoła zalecają, aby przynoszenie darów odbywało się w formie procesji. „Doskonalszy sposób uczestniczenia we Mszy świętej polega tu na tym, że po komunii kapłana wierni przyjmują Ciało Pańskie z tej samej ofiary”³. Piękny to zwyczaj, kiedy wchodzący do świątyni osobiście przelożą chleb do pateny. To jeszcze bardziej podkreśla udział każdego w ofierze Chrystusa. Kiedy to przekładanie pozostawione jest bez opieki, to różnie bywa. Tu odsłania się rola dla precentorki! Sama procesja wymaga również jej obecności: wyznacza osoby do darów, wzywa je do posługi w odpowiednim momencie liturgii, podaje im dary, nieraz towarzyszy.

Nie ma wątpliwości, że dziewczyny mają szerokie pole działania w liturgii. Rekolekcje są niebywałą okazją, aby wezwać żeński laikat do zaangażowania na rzecz wspólnoty, docelowo w parafiach.

² OWMR 279.

³ KL 35.